

Na str. 229 redak ispao je redak 12 odozgo. Cijela rečenica glasi: Ako se u javnosti govori da je netko ili neka nečiji sin odnosno kći, neka se svakako *predmijeva da je njegov sin ili kći, tako da nije nužan drugi dokaz* za to (riječi u kurzivu u tisku ispale).

Na str. 279 redak 12 odozgo zabunom je riječ *immobilem* prevedena s "pokretnina".

Na str. 247, redak 11 odozdo umjesto "sve" treba: "ne".

Na str. 389, redak 11 odozdo nakon "predati" ispalo "miraz".

Na str. 153, redak 12 odozgo "povjerbenik" bi trebalo popraviti u "povjerenik".

8. Zaključujući možemo istaknuti da je velika zasluga priređivača što su predali stručnoj javnosti na uporabu latinski tekst Zadarskog statuta do kojega je inače bilo vrlo teško doći. Na prijevodu bi u slučaju drugog izdanja svakako bila prijeko potrebna vrlo uska i temeljita suradnja nekog pravnog povjesnika.

Lujo Margetić

Mateo Žagar, Kako je tkan tekst Bašćanske ploče, Znanstvena biblioteka Hrvatskoga filološkog društva 27; = Krčki zbornik Povijesnog društva otoka Krka 37, Posebno izdanje; Matica hrvatska, Zagreb 1997, 157 str.

Već sam naslov upućuje na smjer kojim je autor krenuo: autor želi analitičkim i sintetskim proučavanjem pridonijeti boljem razumijevanju tekstne funkcije natpisa Bašćanske ploče.

U uvodu (15-30) o historijatu proučavanja Bašćanske ploče (dalje: B. P.) autor daje neke podatke o razvoju istraživanja njezina teksta i napominje da se u dosadašnjem radu mnogih specijalista nerijetko gubila iz vida cjelina natpisa odnosno smisao cjelovitog teksta. On pledira za moderniji pristup: prepoznavanje tekstne koherencije i uočavanje strukture teksta B. P.

U glavnome, središnjem, dijelu rada (31-115) autor se posvećuje tom istraživanju. Kao polazišnu osnovu autor uzima Fučićevo čitanje B. P. koje smatra u današnjim okvirima našeg znanja konačnim.

On predlaže, nakon prikaza dosadašnjih prijedloga koneksije i koherencije u natpisu B. P. ovu kompoziciju:

1. Početak: invokacija,
2. Držihin zapis,
3. Dobrovitov zapis,
4. Kraj natpisa.

Nakon ozbiljne i temeljite raščlambe invokacije autor dolazi do zaključka da je doduše od dosad ponuđenih objašnjenja "varijanta s početnim az' (u ovom prikazu poluglas označavamo apostrofom, dok se autor služi uobičajenim znakom: L. M.) najmanje vjerojatna", ali da "ni mogućnost s početnim križem iza kojega slijedi brojkama (...) upisana godina nije uobičajena" (62). Autoru se čini "manje neprihvatljivom" (63) mogućnost da je na početku bila upisana "samo godina bez prethodnoga križa" nakon koje bi slijedila jednostruka verbalna invokacija - doduše s pretpisanim az'. Po autoru postoji granična povezanost glavnih dijelova teksta (1. az' v' ime ot'ca 2. az' opat' Dr'žiha 3. az' opat' Dbrovit) i tvrdi da se nikako ne smije izostaviti onaj prvi az' koji zajamčuje cjelovitost teksta (73).

Autor analizira i "šavove" između pojedinih izričaja. Osobito je inspirativna analiza prvog (i *svedomi*) i drugog i trećeg šava (oba *s da iže*).

U radu se opetovano upozorava na neobičnost reda riječi "u popisu svjedoka" (99 i 103). Kao da je autor ovdje u neku ruku posumnjao u Fučićevo izdanje toga dijela B. P. On se pita, nije li čitanje tog dijela "još uvijek otvoreno" premda je Fučićev prijedlog "koliko danas znamo (i vjerujemo) najbliži pravome" (100).

U ostale, inače vrlo zanimljive i korisne analize ne možemo ovdje ulaziti, jer bi to značilo upustiti se u diskusiju, a ona bi, ako bi htjela biti ozbiljna, "progutala" sam prikaz. Dodali bismo samo istančanu raščlambu pitanja vremenskog odnosa između Držihina i Dobrovitova zapisa i datiranje nastanka samog natpisa. Autor razmatra dosad ponuđena rješenja. Po njegovu mišljenju Zvonimirovim darivanjem ledine "benediktinci su uvedeni u posjed" pa to zapravo znači da je to darivanje imalo smisao "odobrenja svjetovne vlasti za osnivanje benediktinskog samostana" (124). Autor se pita što zapravo svjedoče ona četiri (po Fučiću) svjedoka i misli da su oni prisustvovali svečanom činu, tj. preuzimanju ledine i bilježenju isprave u upravo otvoreni samostanski kartular (128). Dotaknuta su i pitanja *Mikule*, kneza Kosmata i krajine.

Autor čvrsto - i ispravno - zaključuje da B. P. nije pravni tekst, već da je riječ o kreativnom autorskom činu sastavljača predloška (47, 50, 137) po kojem je klesar radio.

Ovo je samo posve nedostatan izbor nekih tema kojima se Žagar bavi u svom radu. Specijalistima i stručnjacima čitanje knjige bit će poticaj na razmišljanje i diskusiju, bez koje nema napretka u znanosti, što je uostalom na uzoran način dokazao i sam Žagar. Široj kulturnoj javnosti čitanje knjige bit će užitek, jer Žagar lijepim i prihvatljivim stilom uvodi čitatelje u ne baš jednostavnu problematiku.

Autoru se ponegdje desio manji *lapsus calami*. Tako na str. 82 autor tvrdi da Črnčić čita sintagmu "*i svedomi*": *is('šed)mi*. Žagar na drugom mjestu (21) ispravno ističe da se Črnčić "protivi čitanju: *is'šed'*. Dobronamjerni će čitatelj uzeti u obzir ovakve posve nevažne pojedinosti, koje spominjemo zato što se od pisca prikaza očekuje i nešto drugo, a ne samo pohvale. Tko god primi u ruku i pročita ovu lijepu i korisnu knjigu sigurno će se složiti s našim mišljenjem da je knjiga u svakom pogledu izvrsna. Od autora očekujemo i daljnje radove kojima će obogatiti naše spoznaje.

Lujo Margetić

Hrvatska/Italija. Stoljetne veze: povijest, književnost, likovne umjetnosti.
Croazia/Italia. I rapporti nei secoli: storia, letteratura, arti figurative,
Dvojezično izdanje, Zagreb 1997, 526 str.

Knjiga "Hrvatska/Italija. Stoljetne veze: povijest, književnost, likovne umjetnosti" objavljena u izdanju časopisa Društva hrvatskih književnika "Most", kao jedna od knjiga biblioteke "Relations" posvećene odnosima i povezanosti Hrvatske i drugih zemalja, govori, kako nas i sam podnaslov upozorava, o povijesnim vezama, te književnim i likovnim dodirima među dvjema jadranskim obalama. Autorice knjige Lovorka Čoralić za povijesni dio, Natka Badurina, koja je knjigu i priredila, za dio koji se bavi književnim vezama i Ivana Prijatelj-Pavičić za područje likovnih umjetnosti - stvorile su objektivnu, preglednu, sažetu, a u isto vrijeme i podacima bogatu sliku talijansko-hrvatskih odnosa upozoravajući pritom na povezanost dviju jadranskih obala, ali

J U B I L A R N I
H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

posvećen je

prof. dr. Jaroslavu ŠIDAKU,

*njegovu osnivaču i glavnom uredniku
(1948 – 1985)*

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS

Ivan KAMPUŠ

Ivica PRLENDER

Tomislav RAUKAR

Petar STRČIĆ

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet

Ul. Ivana Lučića 3

Cijena ovog broja iznosi 200 kuna

Izdanje časopisa sufinancira

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Mišljenjem Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-1/7-94-01 i 5320317-96-01
od 18. XI. 1994. i 1. III. 1996. časopis je oslobođen plaćanja poreza na promet.

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Garićgradska 6 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, prosinac 1997.